

جوانان کجای دولت تدبیر و امید قرار دارند؟

شهریور 6، 1393

دکتر حسن روحانی در انتخابات ریاست جمهوری دور یازدهم شعارها و برنامه‌های متنوعی ارائه دادند که مورد اقبال عمومی قرار گرفت. یکی از مقوله‌هایی که روحانی به آن تاکید و توجه فراوانی داشت بحث جوانان بود. جوانان در ایجاد شور و نشاط انتخابات دور یازدهم ریاست جمهوری نقشی بی بدیل داشتند؛ به طوریکه همپای ملت شریف ایران اسلامی یک حماسه سیاسی بزرگ را رقم زدند تا در نخستین نشست خبری حسن روحانی بعد از برگزیده شدن در انتخابات ریاست جمهوری، اظهار کنند که همین ایجاد شور و نشاط و در عین حال، حضور گسترده مردم در پای صندوق‌های رای، نخستین قفلی بود که باز شد. در این راستا جوانان را باید موتور محرکه جامعه دانست که شور و نشاط اجتماعی را سبب میشوند.

از نظر دکتر حسن روحانی نگرش به جوانان بایست تغییر اصولی پیدا کند. از این رو ایشان خواستار تغییر نگرش به مسئله جوانان در عرصه‌های اجتماعی بوده اند و مبنا قرار دادن توجه به این سرمایه ملی به عنوان یک فرصت مناسب در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه ریزی‌ها را غنیمت شمرده اند. به نظر نامزد اعتدال‌گرای انتخابات دور یازدهم ریاست جمهوری بکارگیری و مشارکت همه افراد جامعه بخصوص جوانان در مسائل کشوری و ایجاد زمینه برای حضور فعال آنان در صحنه‌های اجتماعی یک ضرورت بحساب می‌آید. حسن روحانی بارها اظهار داشته که باید از جوانان در عرصه‌های مختلف استفاده شود به طوریکه در یکی از نشست‌های خود می‌گوید که من به وزرا توصیه کردم که از جوانان، نخبگان و بانوان استفاده کنند.

اما گفته اصلی و معروف دکتر حسن روحانی در باره جوانان در آن روزها شاید این جمله بود: "روزی که همه جوان‌های ما شاغل بودند و بیکار نبودند آن روز را باید جشن بگیریم." حال که حدود یک سال از حضور دکتر حسن روحانی در پاستور می‌گذرد، نگاهی به چالش‌ها و مشکلات امروز جوانان می‌اندازیم تا ببینیم تدبیر دولت برای ارتقای امید جوانان چگونه ترسیم می‌شود.

نیروی انسانی جوان در هرکشوری گنج عظیم آن کشور به شمار می‌رود که

اگر از این نعمت پرتوان خدادادی به موقع استفاده شود شاید سودآوری آن چند ده برابر منابع نفتی و زیرزمینی کشور باشد چرا که سایر منابع ابزاری بیش برای خلاقیت در دست این نیروی پرتوان جامعه نیست. دولت تدبیر و امید در شعارها و برنامه‌های خود به کرات از اشتغال و به کارگیری نیروی جوان در رده‌های پایین مدیریتی سخن به میان آورده است. شاید امروز وقت آن رسیده باشد این وعده‌های کارگشا عملیاتی شوند. شاید اعتدال فرصتی مناسب برای به تعدیل کشیدن معضل بیکاری باشد. در این جهت برای رفع چالش بیکاری ضرورت دارد کاری اساسی انجام پذیرد و شاید تنها اکتفا کردن به قرص‌های مسکنی تحت عنوان بنگاه‌های زودبازده و انواع خوداشتغالی‌های زودگذر و موقتی کارساز نباشد چرا که فردا گروهی دیگر به جمعیت جوان و جویای کار کشور اضافه می‌شود دوباره آش همان آش و کاسه همان کاسه می‌شود! اگر در سازوکارهایی که با نیروی انسانی جامعه سروکار دارد قدری آینده نگری داشته باشیم و از همان بدو تولد برای هرفرد ظرفیت سازی نمایم شاید زمانی که همان فرد به سن کار و اشتغال می‌رسد دیگر دچار سردرگمی برای او نخواهیم شد. امروز به طور کلی چالش‌ها و امیدهایی فراروی دولت یازدهم در مقوله مهم جوانان قابل تصور است که در ادامه به بخشی از آنها اشاره می‌گردد:

- گستردگی آمار بیکاری جوانان. امروز بیکاری جوانان خصوصا در مناطق محروم یک بیماری مزمن به شمار می‌رود بطور نمونه آمار بیکاری جوانان در برخی استانهای محروم کشور مثل ایلام بالای 40 درصد است! زمانی در اوایل انقلاب اسلامی افرادی که مدرک دیپلم یا حتی سیکل داشتند با پیشنهادهای متعددی از جانب دولت برای به کارگیری مواجه می‌شدند اما امروز مشاهده می‌شود گاهی اوقات افراد با مدارک متعدد فوق لیسانس و دکترا در حسرت پیشنهاد که هیچی، یک کار قراردادی هم دست و پنجه نرم می‌کنند. امروز معضل بیکاری به صورت پیدا و پنهان ضررها و زیان‌های جبران ناپذیری به نیروی انسانی جوان کشور وارد می‌کند که این موضوع در راستای توسعه نیست!

- بیکاری قشر کارگر. مساله دیگری که در رابطه با جوانان جویای کار قابل تامل است به بیکاری در قشر کارگر برمی‌گردد. امروز بیکاری در میان قشر کارگر برای خودش هم یک معضل شده است، به طوری که گاهی اوقات حتی برای یک کارگری ساده باید آشنایی داشته باشید در حالیکه مشاهده می‌شود کارگران کشورهای دیگر به راحتی کار پیدا می‌کنند. شاید بهتر باشد در این راستا به نیروی کار بومی نسبت به اتباع خارجی توجه بیشتری شود.

- بالارفتن سن ازدواج، یکی دیگر از چالش‌های امروز جوانان بالارفتن سن ازدواج است که در این امر دلایل متعددی دخیل هست که یکی از اصلی‌ترین دلایل می‌تواند عدم وجود شغل و یک منبع درآمدی باشد.

- پارادوکس در برخی از سیاست‌گذاری‌ها، درحالی‌که دولت سیاست افزایش جمعیت دارد که:

الف. با انبوه بیکاران جامعه روبه‌رو است.

ب. سن ازدواج جوانان به طریقی مختلف بالا رفته است.

ج. زوج‌های جوان برای دریافت وام ازدواج با مشکلاتی مواجه شده‌اند. بنابراین، برای اجرایی شدن سیاست‌های دولت در ارتباط با جوانان بایست پارادوکس‌های موجود را برطرف کرد. با این وجود دولت اعتدال می‌خواهد فاصله‌ها را کم کند و همه چیز را سرجای خود قرار دهد و در این راستا راهبردهایی می‌تواند کارگشا باشد که به برخی از آنها اشاره می‌گردد:

- کاهش فاصله مابین تحصیل تا اشتغال، دولت می‌تواند فاصله‌ی ایجاد شده از تحصیل تا اشتغال را برای جوانان با یک تغییر نگرش اساسی و اصولی کم کند بطوری‌که جوانان بتوانند به صورت هدفمند بعد از پایان تحصیلات وارد بازار کار مرتبط با رشته خود شوند. شاید بتوان با هدفمند کردن جذب دانشجویان متناسب با نیاز روز جامعه از سردرگمی قشر تحصیل کرده جلوگیری کرد. البته برنامه ریزی برای این مهم باوجود خیل عظیم جوانان جویای کار و تحصیل نیاز به اهتمام جدی دولت‌ها دارد.

- بانک اطلاعاتی درست، امروز اگر بخواهیم برای اشتغال جوانان کاری اساسی انجام دهیم، گام نخست تهیه اطلاعات درست از آمار بیکاران جامعه است تا بتوان متناسب با آن طرحی نظام مند تهیه کرد. فکر نکنیم اگر از ارائه آمار و ارقام واقعی این معضل اجتماعی چشم‌پوشی کنیم مشکل خودبخود حل و فصل می‌شود.

- تدوین یک تعریف بومی از بیکاری، در راستای حل معضل بیکاری تدوین یک تعریف بومی از بیکاری با توجه به شرایط منطقه و کشور ضروری به نظر می‌رسد. چگونه می‌توان بر اساس این تعریف که 1 ساعت کار در هفته شغل محسوب می‌شود، اطلاعات درستی در مورد اشتغال و بیکاری امروز کشور به دست آورد و بر اساس آن اطلاعات برای آینده جوانان برنامه ریزی کرد!

در اینجا راهکارهایی برای حل برخی چالش‌ها در حوزه جوانان و به کار بستن این نیروی محرکه در جامعه پیشنهاد می‌شود:

- پایین آوردن سن بازنشستگی. شاید بشود با پایین آوردن سن بازنشستگی افراد شاغل به افراد جویای کار فرصتی تازه داد تا انرژی تازه ای وارد سازمانها و ارگانهای مختلف شود.

- حذف چند شغله ها. در وضعیتی که کشور با مشکل بیکاری روبه رو است میتواند دست به حذف چند شغلهها زد و از این طریق فرصت اشتغال به افراد بیکار و جویای کار داد.

- ضابطه مند کردن تحصیلات آکادمیک. امروزه مراکز متعدد علمی به انحاء مختلف سعی در جذب افراد برای ادامه تحصیل دارند و این رویه که گاهی بدون ضابطه انجام میشود میتواند در آینده باز مشکل ساز شود. وقتی یک فرد تحصیل کرده متحمل هزینههای زیاد تحصیل میشود و دست آخر بیکار میماند، شاید از دو جهت به او آسیب رسانده ایم؛ یکی اینکه هزینه ای که برای ادامه تحصیل متحمل شده، از دست رفته است و دوم اینکه انتظاراتی در فرد به وجود آورده ایم که وقتی به آنها نمیرسد باعث سرخوردگی او میشود.

- کادر سازی. امروز گاهی مشاهده میشود نیروی جوان و متخصص جامعه را به بهانههای کم تجربگی به حاشیه میرانند؛ مسئله ای که شاید خود در آن مقصر نباشند! درحالیکه با کادرسازی ضمن اینکه میتوانیم جوانان پرانرژی را با تجربه سازیم، در بازه زمانی بیشتری از این نیروی انسانی پرتحرک بهرمنند شویم.

- میدان دادن به جوانان در عرصه کشورداری. امروزه در کشورهای پیشرفته به اهمیت نیروی جوان و خلاق بیشتر توجه میشود و همین جا به جایی در پنجره نگاه به نیروی انسانی، تفاوت اساسی و معنا داری در ایجاد فاصله با کشورهای جهان سوم در پارامترهای توسعه ای ایجاد کرده است. آنها امروز به جوانهای 25 تا 30 ساله اعتماد میکنند تا حتی در سطح وزیر خود را بالا بکشند. اما سوال این است آیا میشود چنین فرصتی برای جوانان ما نیز مهیا شود؟ آری میشود، در زمانی این فرصت را به وجود آورده ایم؛ نگاهی به سرداران جوان و خلاق دوران جنگ بیندازید که چه شایسته مسئولیت خطیر دفاع از دین و کیان خویش را بر عهده گرفتند. هرگاه ما به این جوانان اعتماد کرده ایم پاسخی شگفت انگیز گرفته ایم. به هر حال آینده این کشور متعلق به جوانان است و اگر آینده ای خوب میخواهیم پس امروز جوانان را دریابیم.

جوانها را دریابیم قبل از آنکه جوانی از آنها رخت بربندد. جوانان

ایرانی شایسته اعتماد هستند نباید از آنان هراسید. بایست به آنها در عرصه‌های اجتماعی و مدیریتی بها داد تا خلاقیت و نبوغ خود را بیش از پیش شکوفا سازند! امروز اگر برای جوان بیکار کار پیدا می‌کنیم، نه تنها نباید بر او منتی گذاشت بلکه به خاطر استفاده از نیروی خلاق جوانی اش باید از او قدردانی نیز کرد. خوشبختانه در دولت تدبیر و امید بارها به اهمیت و ضرورت به کارگیری جوانها اشاره شده است. و سخن آخر اینکه امروز برای دولتی که در فکر تهیه کلید است، استفاده از کلید خلاقیت جوانان ایرانی را پیشنهاد می‌کنیم. شاید امروز تقابل نیروی خلاق جوانی در برابر چالشها و مشکلات پیش رو بتواند حکایت کلید در برابر قفل باشد. از این کلید کارگشا به موقع استفاده کنیم.

روزنامه ابتکار